

ДНІПРВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

27 червня у Києві ректор КПІ, академік НАН України Михайло Згуровський та перший проректор ДНУ, професор Олег Дробахін підписали Договір про співробітництво між Дніпровським національним університетом імені Олеся Гончара і Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Георгія Сікорського».

ДНУ І КПІ: ПОЄДНАННЯ КРАЩИХ ТРАДИЦІЙ

Договір є закономірним продовженням багаторічних плідних стосунків між викладачами та науковцями вишів і передбачає співробітництво, перш за все, в освітній та науковій сферах, зокрема забезпечення академічної мобільності студентів. Після обміну навчальними планами, іншою навчально-методичною документацією та їхнього узгодження обома сторонами для студентів і викладачів будуть запропоновані:

- щорічний обмін групами студентів для навчання протягом семестру, або на інший термін в ДНУ і, відповідно, в КПІ;
- подвійне керівництво випускними роботами магістрів;
- обмін провідними викладачами з метою підвищення кваліфікації та вдосконалення викладання дисциплін.

Варто зазначити, що університети вже мають значний досвід у цій сфері діяльності. Протягом кількох років у рамках угоди про співробітництво між Інститутом прикладного системного аналізу КПІ та факультетом прикладної математики ДНУ були обрані групи студентів, які за програмою академічної мобільності посеместрово навчалися в Дніпрі та Києві.

У обговоренні напрямів та форм співробітництва також взяли участь представники КПІ ім. Ігоря Сікорського: перший проректор, академік НАН України Юрій Якименко; проректор з міжнародних зв'язків, член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко; директор Інституту аерокосмічних технологій Іван Коробко, завідувач кафедри авіа- та ракетобудування Інституту аерокосмічних

технологій Віталій Сухов. Наш університет представляли керівник Національного центру аерокосмічної освіти молоді імені Макарова, доцент Олексій Кулик і декан фізико-технічного факультету, професор Сергій Давидов.

Найближчим часом планується підписання Додаткової угоди до Договору про співробітництво між Інститутом аерокосмічних технологій КПІ та фізико-технічним факультетом ДНУ. Вона передбачатиме, перш за все, обмін магістрами на період переддипломних практик.

Як зазначив перший проректор ДНУ Олег Дробахін, київських колег зацікавила спеціалізована підготовка в галузі ракетно-космічної техніки та відповідні спецкурси. «Наш університет далекоглядно зберіг унікальні наукові школи й спеціальності в галузі ракетобудування, дієві зв'язки із виробництвами-флагманами галузі: Південним машинобудівним заводом ім. О. Макарова та ДКБ «Південне» ім. М. Янгеля. У КПІ підготовка фахівців з ракетно-космічної галузі була, але потім її вирішили припинити. Сьогодні київські колеги створили відповідний навчальний інститут, вважають за доцільне впроваджувати дуальну освіту, орієнтуючись на Boeing, Fire fly, і відновлювати навчання з ракетно-космічної техніки.

Безперечно, КПІ завжди залишався провідним університетом у галузі інженерних наук, варто згадати, що корифеї ракетно-космічної галузі Сергій Корольов і Володимир Челомей навчалися в Київському політехнічному інституті, традиції якісної загально-інженерної під-

Михайло Згуровський та Олег Дробахін підписали угоду

готовки в КПІ та нашої спеціалізованої освіти дадуть в майбутньому добрі результати. Студенти політеху отримають додаткові можливості послухати лекції у нас на фізико-технічному факультеті. Вони зможуть використовувати лабораторну базу фізтеху, Інжинірингової школи ГО «Ноосфера», де застосовуються новітні технології, зможуть отримати знання з класики ракетобудування від наших фахівців з галузевих підприємств. А ми будемо підвищувати власний рівень викладання дисциплін загальної інженерної підготовки. У планах – започаткувати програму двох дипломів. Ця перспектива спонукатиме наших студентів добре навчатися», – зазначив Олег Олегович.

Сергій ДАВИДОВ,

д-р техн.наук, декан фізико-технічного факультету

МАГІСТРИ-ФІЗИКИ ОТРИМАЛИ УКРАЇНСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ ДИПЛОМИ

27 червня відбулося урочисте вручення магістрам спеціальності «Прикладна фізика та наноматеріали» Данилу Нечасеву, Владиславу Гавриляку, Глібу Усову і Тарасу Ємцю дипломів Краківського Педагогічного університету. Дипломи випускникам ДНУ вручив проректор з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва Михайло Дяченко. Було підкреслено, що участь наших студентів у подібних програмах дозволяє підвищити якість підготовки здобувачів вищої освіти, сприяє залученню української молоді до освітнього процесу в країнах ЄС, підвищує конкурентоспроможність молодих фахівців на сучасному ринку праці.

ДНУ та Педагогічний університет імені Комісії національної освіти співпрацюють із 2010 року. Координаторами угод з української сторони є завідувач кафедри фізики твердого тіла та оптоелектроніки, професор Михайло Трубіцин та доцент Тетяна Крузіна, з польської сторони – професор Ян Суханіч. Під час спільних технологічних та науково-дослідних робіт у галузі фізики активних діелектриків найбільша увага приділяється розробці технології синтезу та комплексним дослідженням еко-дружніх п'єзоелектричних матеріалів на основі натрій-вісмутового титанату.

У 2016 році з'явилася ідея поширити співробітництво й на академічну сферу. Тоді між університетами було укладено додаткову угоду про спільне навчання групи магістрів спеціальностей 104 Фізика та астрономія і 105 Прикладна фізика та наноматеріали з видачею двох дипломів університетів-партнерів. Групи для спільного навчання передбачалося набирати з випускників бакалавріатів відповідних спеціальностей. Навчальні плани були сформовані на базі дисциплін, що входять до планів за вищезазначеними спеціальностями в ДНУ. Додатково вводилися й дисципліни, необхідні для отримання диплому Педагогічного університету Краківського, які викладають професори їхнього Інституту фізики. Відто-

Володарі двох дипломів Владислав Гавриляк, Данило Нечасев та Гліб Усов

ді були сформовані три групи магістрів, дві з яких вже успішно завершили навчання (2016 та 2017 років набору). Нині ми плануємо провести четвертий набір магістрів, які (за бажанням) також зможуть продовжити навчання в нашій спільній українсько-польській аспірантурі. Її проект вже готовий.

Охочі взяти участь в українсько-польській програмі підготовки проходять певний відбір. Студентам потрібно вдало скласти іспити для вступу до магістратури ДНУ та пройти співбесіду на університетському рівні, результати яких польська сторона зараховує автоматично. Окрім успішного навчання та вмотивованості, учасники відбору також мають продемонструвати добре володіння англійською мовою та високу психологічну готовність до перебування в іншій країні.

Про свій досвід навчання за міжнародною програмою нам розповів Данило Нечасев. «Навчання у спільній магістратурі тривало півтора року. Перший семестр ми слухали лекції у рідному університеті, а в другому поїхали на 20-денну практику до Педагогічного університету, під час якої виконували лабораторні роботи та відвідували різноманітні фахові організації. Серед них мені найбільше запам'яталися університетська обсерваторія

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

Suchora, Інститут ядерної фізики Польської Академії Наук та Центр променевих досліджень із прискорочувачем Solaris. У вільний час ми багато вивчали Краків, який, до речі, вважається студентською столицею Польщі. А у третьому семестрі вже повноцінно навчалися на базі Інституту фізики краківського університету. Відвідували там теоретичні та практичні заняття з термодинаміки, теоретичної і квантової механіки, проводили дослідження за темами дипломних проектів, складало сесію. І все це було англійською мовою. Так само як і процедура дистанційного захисту, яка проходила у Дніпрі в мультимедійних класах у режимі відеоконференції одночасно перед двома екзаменаційними комісіями».

На «відмінно» тоді дипломувався одногрупник Данила Владислав Гавриляк. Його магістерська робота стосувалася вивчення фотонно-кристалічних і люмінесцентних властивостей тонкоплівкових опалів та структури на їхній основі. «Під час експериментів на сучасному обладнанні в лабораторії фізики сегнетоелектрики професора Яна Суханіча мені самостійно вдалося виростити із реактивів плівки кристалів опалу, які потім були перетворені на певну резонаторну структуру, подібну до лазера. Всього у своєму дипломному проекті я порівняв три види кристалічних плівок із різними властивостями. Паралельно також займався вирощуванням об'ємних кристалів, які продовжують рости і досі», – пояснив Владислав.

Голови екзаменаційних комісій висловили задоволення рівнем підготовки дипломних робіт наших випускників. Практичні результати їхніх досліджень можуть успішно використовуватися в оптоелектронній і навіть ракетно-космічній техніці, говорять вони. Тож сподіваємося на подальшу взаємодію співпрацю колег із Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара і Краківського педагогічного університету!

Михайло ТРУБІЦИН,
професор, завідувач кафедри
фізики твердого тіла та оптоелектроніки

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара увійшов до першої десятки Консолідованого рейтингу вишів України-2019, складеного інформаційним освітнім ресурсом «Освіта.ua», та визнаний кращим університетом центрального регіону.

Зазначимо, університет – єдиний серед ЗВО Дніпра у першій десятці консолідованого рейтингу. Дніпропетровська медична академія посіла 15-16 сходинку, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» – 33, Придніпровська академія будівництва та архітектури – 43 позицію.

Для оцінювання закладів вищої освіти укладачі послугувалися авторитетними серед експертів та засобів масової інформації світовими і національними рейтингами: «Топ-200 Україна», Scopus та «Бал ЗНО на контракт», кожен з яких враховує різні критерії. Зокрема, рейтинг «Топ-200 Україна» складає Центр міжнародних проектів «Євроосвіта», використовуючи дані прямих вимірів та експертних думок. Діяльність вишів оцінюється за допомогою інтегрованого індексу, який містить три комплексні складові: індекси якості науково-педагогічного потенціалу, якості навчання та міжнародного визнання. Рейтинг Scopus враховував показники наукометричної бази даних Scopus, яка сьогодні в науковому світі є важливим інструментом для відстеження цитованості наукових статей працівників освітнього закладу в наукових виданнях. Рейтинг «Бал ЗНО на контракт» містить інформацію про показники середнього бала ЗНО абітурієнтів, яких у 2018 році зараховано на навчання за контрактом. Фактично так визначаються університети-лідери серед закладів освіти, в яких молодь виявила бажання здобувати вищу освіту за власні кошти.

Уже не перший рік ДНУ здобуває першість у підрейтингу «Кращі виші центрального регіону України». А в підрейтингу «Кращі класичні університети України» цього року університет посів шосту сходинку, поступившись Київському національному університету імені Т. Шевченка, Харківському національному університету імені В. Каразіна, Львівському національному університету імені І. Франка, Національному університету «Києво-Могилянська академія» та Одеському національному університету імені І. Мечникова (1-5 місця відповідно).

Загалом, консолідований рейтинг охопив 240 закладів вищої освіти та визначив лідерів у семи підрейтингах: «Кращі класичні університети України», «Кращі приватні виші», «Кращі київські виші», «Кращі виші регіонів України», «Кращі педагогічні виші», «Кращі медичні університети України», а також «Кращі навчальні заклади областей України».

Детальніше:
<https://osvita.ua/vnz/rating/51741/>

За інформацією «Освіта.ua»

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара відвідала делегація з італійського Університету м. Салерно – професори Чіро Дапіче і Росанна Манзо. Метою зустрічі було підписання Договору про співпрацю та обговорення деталей щодо підготовки спільного міжнародного наукового проекту.

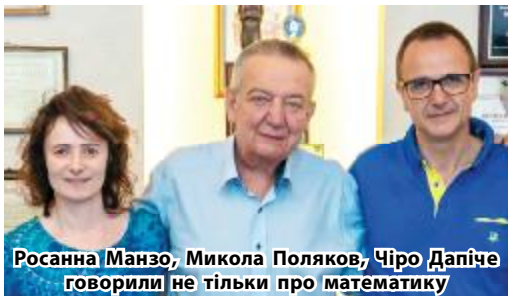
МАТЕМАТИКА – СПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС

Під час зустрічі з ректором нашого університету, членом-кореспондентом НАНУ Миколою Поляковим було підписано Угоду про співробітництво між ЗВО. Також сторони окреслили освітні та дослідницькі галузі, що співпадають для обох університетів і могли б розвиватися у співпраці. Нині сфера спільних наукових інтересів українського та італійського університетів – математична теорія керованих процесів, проблеми моделювання технологічних процесів, задачі векторної оптимізації та оптимального керування системами з розподіленими параметрами.

Механіко-математичний факультет ДНУ вже багато років підтримує плідні наукові контакти з фахівцями Університету м. Салерно: співпраця з Чіро Дапіче і Росанною Манзо та їхніми колегами з департаментів математики та інформатики розпочалася ще з 2005 року. За цей час було підготовлено та опубліковано більше 30-ти наукових статей у провідних математичних виданнях. Завідувач кафедри диференціальних рівнянь ДНУ, професор Петро Когут виступав з доповідями на наукових семінарах, спільних конференціях та міні-симпозіумах, читав лекції для аспірантів та студентів старших курсів Університету Салерно,

неодноразово був головою спеціалізованої ради із захисту дисертацій у цьому університеті.

Варто також відзначити, що вже багато років з Університетом Салерно співпрацює і професор кафедри геометрії та алгебри механіко-математичного факультету Леонід Курдаченко. Зокрема, навесні 2018 р. він в італійському університеті був учасником нау-

Росанна Манзо, Микола Поляков, Чіро Дапіче говорили не тільки про математику

кової конференції «Іскіа – Теорія груп 2018». А в травні 2019 р. Леонід Андрійович проводив наукові дослідження з працівниками Департаменту математики та ознайомив італійських колег із науковими здобутками співробітників кафедри геометрії та алгебри ДНУ. Ректор Микола Поляков висловив переконання, що науковий проект, над яким працюють професори двох університетів, знайде підтримку програми Євросоюз ERASMUS та принесе користь Україні та Італії.

Петро КОГУТ,
д-р фіз.-мат.наук, завідувач
кафедри диференціальних рівнянь

НАЙМОЛОДШИЙ ДОКТОР НАУК

ПРАГНУТИ МАКСИМУМУ

Однією з визначних подій в університеті цієї весни став захист докторської дисертації молодого талановитого вченого – доцента кафедри геометрії і алгебри Олександра Пипки. Захист його дисертації «Нільпотентність та її узагальнення в деяких алгебраїчних структурах» за спеціальністю 01.01.06 – Алгебра та теорія чисел (науковий консультант – професор Л.А. Курдаченко) відбувся 15 квітня на засіданні спеціалізованої вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Місяцем раніше – 14 березня – Олександр відсвяткував 32-й день народження.

Олександр Пипка закінчив механіко-математичний факультет у 2009 році за спеціальністю «Математика», відразу ж вступив до аспірантури університету і достроково – у травні 2012 року – захистив кандидатську дисертацію «Вивчення впливу узагальнено пронормальних підгруп на будову деяких класів груп» за спеціальністю 01.01.06 – алгебра та теорія чисел у спеціалізованій вченій раді Київського національного

університету імені Тараса Шевченка (науковий керівник – професор Л.А. Курдаченко). Із січня 2012 року – асистент, старший викладач, а з вересня 2013 року – доцент кафедри геометрії і алгебри механіко-математичного факультету. Вчене звання доцента кафедри геометрії і алгебри отримав у 2018 році.

Олександр Олександрович активно долучився до життя механіко-математичного факультету – він є членом вченої та методичної рад факультету. Розробив та викладає навчальні курси «Геометрія», «Вибрані розділи теорії груп», «Алгебраїчні структури, впорядковані множини та решітки» тощо. Педагогічну діяльність він успішно поєднує із науковою – бере участь у науково-дослідних роботах за держбюджетними темами, зокрема «Дослідження будови груп з обмеженнями на важливі системи підгруп та будови пов'язаних з ними модулів» (2011-2013 рр.) та «Узагальнено розв'язні групи і модулі над ними та їх застосування до інших алгебраїчних структур» (2015-2017 рр.).

О.О. Пипка є автором та спів-

автором понад 60 праць, серед яких чотири навчальні посібники, одна монографія, 25 статей у провідних наукових фахових виданнях, 14 статей – у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science.

Наукові здобутки молодого вченого неодноразово були відзначені на державному рівні: з 2014 по 2016 рік Олександр був стипендіатом Кабінету Міністрів України, у 2013 та 2016 роках він був нагороджений Грамотами Президії Національної академії наук України за цикли наукових робіт «Вплив узагальнено нормальних підгруп на будову деяких класів груп» та «Про властивості центральних та узагальнено центральних рядів в деяких алгебраїчних структурах» відповідно.

30 травня цього року на засіданні вченої ради університету Олександр Пипки вручили нагрудний знак «Науковець року» за друге місце серед молодих науковців інженерних та природничих факультетів за результатами наукової діяльності у 2018 році.

Вітаємо Олександра Олександровича із заслуженою нагородою та з успішним захистом докторської дисертації та сподіваємося на нові визначні наукові досягнення в ім'я рідного університету!

Тетяна ХОДАНЕН,
учений секретар ДНУ,
доцент кафедри теоретичної
та комп'ютерної механіки

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

ДНУ розвиває багато напрямів наукової діяльності, їхня успішність, значимість досягнень підтверджується зростанням міжнародних контактів, збільшенням різноманітних форм співробітництва науковців та викладачів.

ІСТОРІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ ОБ'ЄДНУЄ КРАЇНИ

Дружня бесіда на завершення стажування: професори Варфоломій Савчук, Сергій Оковитий, Вєслав Войчик та Сергій Світленко

У березні-травні в нашому університеті перебував на науковому стажуванні доктор габлітований, професор Інституту філософії історико-філологічного факультету Гуманітарно-природничого університету імені Яна Длугоша (м. Ченстохова, Республіка Польща) Вєслав Войчик. Стажування відбувалося в рамках Угоди про співпрацю між університетами.

У ДНУ на кафедрі теоретичної фізики сформувався такий визнаний науковим співтовариством напрям досліджень як «Історія науки і техніки» (керівник – д-р істор. наук, професор В.С. Савчук), дослідницький колектив якого підтримує міцні й результативні зв'язки з колективом істориків науки польського Гуманітарно-природничого університету (керівник – доктор габлітований, професор Тадеуш Срогос). Дотичні дослідження проводяться й на історичному факультеті ДНУ. Співробітництво має різноманітні форми. Як приклад, професори Тадеуш Срогос та Анджей Стройновський є членами редколегії фахового журналу *Studies in History and Philosophy of Science and Technology*, який ви-

дається нашим університетом, а професор В.С. Савчук входить до складу редколегії фахового журналу *kwartalnik Historii Nauki i Techniki* Інституту історії науки Польської академії наук.

Успіхи в розвитку цього напрямку досліджень та спорідненість тематики й зумовили наукове стажування професора Вєслава Войчика в нашому університеті. Пан Войчик є відомим фахівцем у галузі історії і філософії математики та освіти, керівником напрямку «Історія математики» в Інституті історії науки Польської академії наук, членом Комітету з історії науки Польської академії навчання в Кракові.

Метою стажування було, крім іншого, дослідження діяльності видатних польських математиків з питань логіки та розбудови підстав математики за часів їх роботи в університетах Російської імперії та підготовка публікацій про математиків Яна Слєшинського і Антона Пшеборського, діяльність яких залишила вагомий слід в Україні на зламі XIX – XX століть. Зокрема, Ян Слєшинський саме в Україні почав закладати такий вагомий напрямок, як «підстави матема-

тики», а Антон Пшеборський був ректором Харківського університету в буремні часи громадянської війни, одним з керівників Харківського математичного товариства.

Професор В. Войчик стажувався на кафедрі теоретичної фізики факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем, співробітники якої проводять базові дослідження з історії науки і техніки. Залучена була і кафедра історії України історичного факультету (декан – д-р істор. наук, професор Сергій Світленко).

Програма стажування була розлогою. Відзначимо широке коло наукових комунікацій польського вченого як з науковцями ДНУ, так й інших інституцій України. Професор Войчик виступив з лекціями на семінарах для науковців та студентів Дніпра, Києва, Одеси, Харкова, провів значну пошукову роботу в архівах та бібліотеках цих міст про діяльність польських математиків в Одеському та Харківському університетах.

Для професора В. Войчика провели екскурсії до фортеці Кодак, а також на Монастирський острів, містом Дніпро з фаховим супроводом кандидата історичних наук, доцента Олега Рєпана.

Сертифікат про успішне завершення наукового стажування доктору габлітованому, професору В. Войчику вручив проректор з наукової роботи ДНУ Сергій Оковитий. Під час дружньої професійної бесіди проректора й керівників стажування – професорів В.С. Савчука та С.І. Світленка – з професором В. Войчиком обговорили подальшу наукову співпрацю, висловили пропозиції щодо використання результатів стажування.

Варфоломій САВЧУК,
д-р істор. наук, професор

ЗАМОВЛЕННЯ З БАВАРІЇ

Цього разу йшлося про книгу декана факультету систем і засобів масової комунікації, професора Володимира Демченка «Журналістика в Дніпропетровському університеті: події, факти, постації», яку автор присвятив 100-річчю університету і в якій розповідається про непростий шлях розвитку журналістики в ДНУ, починаючи з 60-х років минулого століття. Оскільки автор сам був і свідком, і учасником більшості подій, описаних у книзі, особисто знав більшість людей, що були причетні до розвитку журналістики, а потім і підготовки журналістів в університеті, книга викликала значний резонанс не лише серед випускників факультету, а й у журналістській спільноті та академічній громаді, причетної до підготовки фахівців з масової комунікації.

Саме ці аспекти «живої історії» і зацікавили Національну бібліотеку Баварії, яка звернулася до «Книжкової біржі» з проханням переслати їй примірник книги. Під час проведення в Дніпрі Міжнародного книжкового фестивалю *Book Space* до університету особисто завітав директор «Книжкової біржі» О.М. Миха-

Нещодавно на факультет систем і засобів масової комунікації зателефонували з Києва, з «Книжкової біржі» – єдиної в нашій країні організації, яка займається експортом літератури, виданої в українських видавництвах, у зарубіжні країни. Біржа також виконує замовлення закордонних установ, організацій та окремих книголюбів на видання вітчизняних авторів, цікаві зарубіжним читачам.

Як розповів Олександр Миколайович авторові книги, зацікавлення викликали дві обставини: значний обсяг фактологічного матеріалу та той громадсько-політичний контекст, у якому цей матеріал розглянуто. Це, по-перше, закриває «білу пляму» в розвитку одного з найважливіших громадських інститутів України в його регіональному вимірі, дозволяючи проводити історичні дослідження. А по-друге, Баварська бібліотека здавна цікавилася книговидавництвом у слов'янських країнах, зібравши за декілька століть значний обсяг славистики, який активно поповнюється і в наш час.

Директор «Книжкової біржі» чесно зізнався, що подібні замовлення з інших країн надходять не так часто, як хотілося б, тож особисто завітав до університету, щоб отримати книгу і терміново відправити її до Мюнхена. Сподіваємося, що за цим першим, незвичним поки що для нас, досвідом придуть й інші, що сприятиме зміцненню авторитету ДНУ в Європі.

Людмила ХОТЮН,
канд. наук із соц. ком.,
доц. кафедри масової
та міжнародної комунікації

БІБЛІОТЕКАР ЗА ПОКЛИКАННЯМ

Як швидко плине час! Здається, нещодавно у бібліотеку університету прийшла 17-річна випускниця школи, тиха, сором'язлива дівчинка і запитала про наявність вакансії бібліотекаря. На співбесіді з'ясувалося, що вона має невеликий досвід роботи у бібліотеці. Директор Н.А. Гайворонська прийняла Людмилу на умовах обов'язкового навчання в бібліотечному інституті.

Так 1981 року розпочала свою трудову діяльність Людмила Миколаївна Лучка. І досі єдиним записом у її трудовій книжці залишається наукова бібліотека ДНУ. Знання і досвід роботи вона накопичувала, працюючи поряд з фахівцями бібліотечної справи вищого ґатунку – Г.Г. Соболевою, О.П. Мостовою, Т.В. Гребеник, Л.А. Аукштоль. Заочно закінчила Харківський державний інститут культури за фахом бібліотекар і бібліограф вищої кваліфікації. За цей період Людмила пройшла всі сходи кар'єрного зростання – від рядового бібліотекаря,

провідного бібліотекаря, методиста та завідувача відділу наукової літератури до заступника директора з наукової роботи.

Людмила Миколаївна активно займається наукою, одна з перших серед бібліотечних працівників регіону захистила кандидатську дисертацію зі спеціальності «Історія України» (2010 р.). Вона досліджує історію бібліотек Катеринославщини та постаті окремих діячів культури і бібліотечної справи, питання збереження культурної спадщини України. Уже зараз має близько 60 публікацій у фахових виданнях України та зарубіжжя. Людмилі Миколаївні притаманні організаторські здібності, вона вивчає та підтримує новачки та впроваджує в практику сучасні форми і методи бібліотечно-інформаційної діяльності. Дуже відповідальна, комунікабельна, завжди із задоволенням співпрацює з колегами не тільки Дніпра, але й України в цілому.

Уже багато років є членом Національної спілки краєзнавців України, Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка, членом Української бібліотечної асоціації. Завжди підтримує ініціативних співробітників, залучає їх до участі в семінарах, вебінарах, науково-практичних

ЮВІЛЯРУ НА ПАМ'ЯТЬ

конференцій та інших заходах для покращення роботи та іміджу наукової бібліотеки ДНУ.

Її цілеспрямованість, вимогливість, насамперед, до себе та невгамовний характер спрямовані на зміни вектору розвитку наукової бібліотеки та її ролі в освітньому, науковому та просвітницькому процесі. Людмила Миколаївна як особистість користується повагою колег, вона чуйна, доброзичлива та зберігає почуття гумору навіть у скрутних ситуаціях.

Шановна Людмиле Миколаївно! Бажаємо Вам творчих здобутків у бібліотечній сфері, нових досягнень у науці, вірних друзів-однодумців, міцного здоров'я, добра та затишку у родинному колі. Нехай доля дарує Вам оптимізм та енергію для здійснення нових цікавих проєктів.

Від імені колективу наукової бібліотеки ДНУ директор Світлана КУБИШКІНА

100 AD FONTES

Нашому університету випала честь бути одним із чотирьох базових у країні, в якому відкрилася спеціальність «Обчислювальна математика» і за наказом міністра освіти від 17 червня 1959 року було створено кафедру.

Першим її завідувачем став Віктор Чернишенко, і це місце в історії залишиться з ним назавжди. Народився в сільській сім'ї, де панували любов до праці, відповідальність, серйозне ставлення до освіти та щирі відносини. Фундаментальна математична освіта дозволила молодому завідувачу стати засновником напрямку «обчислювальна математика» в університеті і підготувати п'ять кандидатів фізико-математичних наук. Автору цих рядків довелося в далекому 1982 році бути на родинному святі у Чернишенків, гортати безцінні фоліанти рідкісної математичної літератури, слухати мелодійні українські пісні у виконанні мами та дружини. Віктор Михайлович був одним із перших програмістів міста, і тоді ЕОМ упроваджувалися в ДДУ виключно під його керівництвом. У цей час на факультеті активно розвивається теоретична математика, і результати досліджень науковців ставали визначальними для розвитку математики прикладної.

У 1975 році кафедру очолив Володимир Бурдюк. Він, чи не найперший на факультеті, усвідомив, що удосконалення обчислювальної техніки призводить до процесу поступового зміщення наукових та практичних інтересів від неперервної до дискретної математики та докорінну зміну освітнього процесу. Зростала нова плеяда викладачів, формувалася тематика досліджень аспірантів, чотири з яких захистили кандидатські дисертації. Свідченням високого рівня наукових результатів В.Я. Бурдюка та його учнів є посилення на них науковців західного світу та пропозиції співпраці від наукових установ США. Звичайно, в ті часи таке співробітництво було неможливим.

У 1983 році кафедру очолив професор Юрій Мельников, і вона здобула назву «обчислювальна математика та математичної кібернетики». Як і динамічно проводилися наукові дослідження. Захищено три докторських і чотири кандидатських дисертації. Сталося це завдяки застосуванню ефективних форм дослідницької роботи, які сьогодні на кафедрі стали традиційними. У 1991 році активний науковець кафедри Володимир Лобода успішно захистив докторську дисертацію, а після від'їзду Юрія Мельникова до США у 1992 році очолив кафедру. Вагомий внесок у її розвиток зробила Олена Кісельова. Завжди у вирі освітньої роботи, вона готує нові актуальні та фундаментальні курси і, разом з цим, у 1992 році захищає докторську дисертацію в Інституті кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України. Після переходу Володимира Лободи на механіко-математичний факультет професор Кісельова очолює кафедру обчислювальної математики та математичної кібернетики та на довгі роки стане уособленням її педагогічного та наукового авторитетів.

КАФЕДРА ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ МАТЕМАТИКИ ТА МАТЕМАТИЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ: ЮВІЛЕЙ, ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Кафедра обчислювальної математики та математичної кібернетики

Вона у всі часи була на сторожі вітчизняних інтелектуальних цінностей і стала одним з потужних керманців, завдяки яким струмок української освіти і науки був неперервним у надскладний історичний та економічний період. У 2015 році пані Олена за визначні досягнення в математичній кібернетичі обрана членом-кореспондентом Національної академії наук України. Спробуємо хоча б побіжно згадати зроблене нею. З 1993 року професор Кісельова є постійним керівником наукового семінару «Сучасні питання оптимізації та дискретної математики» при Науковій раді НАН України з проблем «Кібернетика» та очолює лабораторію «Оптимізація складних систем». Щорічно на базі кафедри проводиться міжнародна науково-практична конференція «Математичне та програмне забезпечення інтелектуальних систем» (співголови – ректор ДНУ М. Поляков та декан ФІМ О. Кісельова) з наступним друкуванням кращих доповідей у фаховому науковому збірнику «Питання прикладної математики і математичного моделювання». Професор О.М. Кісельова була керівником дев'яти дисертацій і, таким чином, створила потужну школу, яка сьогодні демонструє вагомий науковий результат. Активно працює спеціалізована вчена рада із захисту докторських дисертацій за двома спеціальностями. Олена Михайлівна постійно встановлює активні наукові зв'язки із зарубіжними установами, а основні віхи її життя і діяльності відображають участь в чисельних установах та наукових спільнотах: з 2003 – член Американської Математичної Спілки; у 2012 р. відзначена державною нагородою – орденом княгині Ольги III ступеня; з 2012 р. і дотепер – член секції Наукової ради МОНУ за фаховим напрямком «Математика»; у 2017 р. – Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Неможливо оминати увагою наукову школу професора Наталії Іллівни Обо-

дан, яка очолювала лабораторію надійності та живучості конструкцій, була членом Президії Асоціації «Надійність» НАН України. Під її керівництвом захищено 2 докторських та 15 кандидатських дисертацій, а список наукових праць містить понад 300 найменувань та 5 авторських свідоцтв.

Сьогодні професорсько-викладацький склад кафедри, серед яких шість докторів наук, забезпечує досконалий навчальний процес. Про його світовий рівень свідчить той факт, що сьогодні наші студенти з легкістю надають консультацію представникам Лондонської фінансової школи та інших європейських ЗВО. Ми пишаємося, що випускники нашої кафедри різних років стали докторами наук, які успішно працюють у вітчизняних та закордонних установах: Н.К. Васильєва, Л.Л. Гарт, В.О. Громов, Н.А. Гук, В.Г. Дейнеко, А.Є. Шевельова.

Команду кафедральних фахівців вдалося сформувати не відразу. На їх ретельний добір з урахуванням професійних якостей, здібностей та особливостей характеру пішли роки, та затрачені зусилля вартували того. Сьогодні у професора Кісельової на кафедрі є однодумці та сподвижники, які за потреби підставлять плече і не підведуть. Прикладом успішного кадрового рішення було обрання завідувачкою кафедри Валентини Турчиної. Щодня її голос лунає в аудиторіях: вона просто, чітко, доступно пояснює найскладніші базові поняття спеціальності. А вимогливість, контроль та прискіпливість, які іноді здаються зайвими, насправді, є безцінними рисами в умовах побудови сучасної жорсткої стандартизованої системи управління освітою.

З часу заснування кафедра готувала фахівців з обчислювальної математики і завжди своєчасно відгукувалася на потреби ринку праці. Так, у 1998 р. була розпочата підготовка випускників з нової спеціальності «Інтелектуальні сис-

теми прийняття рішень», у 2008 р. – за напрямком «Системний аналіз», а в 2016 р. – за спеціальністю «Прикладна математика».

У дні шістдесятирічного ювілею кафедра забезпечує залучення значних коштів для підготовки спеціалістів. Ці досягнення стали можливими завдяки складній відповідальній та високопрофесійній роботі професорсько-викладацького складу. Та сьогодні цього замало. При всій важливості традиційного підходу до освіти сучасні ринкові умови вимагають не тільки прищепити студенту любов до знань та передати їх, а й навчити його заробляти гроші. Доцент кафедри обчислювальної математики та математичної кібернетики Олександр Кузенков – здібний та молодий менеджер освіти. Разом з ним декан факультету наполегливо шукає її сучасні модальності і акценти, щоб відповідати майбутньому сьогодення. Так, у січні 2018 року підписана Угода про співробітництво та організацію взаємовідносин з громадською організацією IT-Dnipro Community, яка об'єднує 27 найвідоміших компаній регіону, серед яких AMC Bridge, ISD, DataArt, SoftServe, Luxoft, WIX. Більшість цих установ очолюють наші випускники, які охоче залучилися до співпраці для удосконалення освітнього процесу.

Кафедра обчислювальної математики та математичної кібернетики є випусковою за спеціальностями «Системний аналіз» та «Прикладна математика». Щорічне зростання кількості абітурієнтів стало закономірним, бо в своїй роботі не забуваємо про школярів, які люблять математику та мають успіхи при її вивченні. Сподіваємося, що їх зацікавить непересічна історія та здобутки кафедри, а ми зробимо все, щоб у юних очах спалахнули «вогники» завзяття і надії!

Віктор ВОЛОШКО,
канд. фіз.-мат. наук, доцент кафедри
обчислювальної математики та
математичної кібернетики

КРИЗЬ ПРИЗМУ ЧАСУ

Холодний грудневий вечір, під ногами плямає брудний талий сніг, буревій розгойдує гілки голих дерев, що у бляклому світлі місяця схожі на фігури химерних чудовиськ. У пустих дворах завиває вітер, якому підспівують сторожові собаки. Підтопленою сільською доріжкою, з'являючись то тут, то там у жовтих плямах світла однокішних ліхтарів, потихеньку йдуть дві тіні – я і мама. Так вийшло, що нам довелося жити окремо: я – з бабусяю і дідусем, а мама – у сусідньому місті, вона приїздила до нас на кожні вихідні, і я завжди чекала на неї більше від усіх. Досі пам'ятаю, як вона заходила до бабусиною вітальні, рум'янощока і усміхнена, а я кидалася їй на шию, і як пахло її волосся – тонкий аромат парфумів і вітру. Того грудневого вечора наші вихідні скінчилися, і я з сумом проводжала мою рідненьку до зупинки автобуса. Я тоді страшенно хвилювалась через майбутні літні екзамени та ще не уявляла, яку спеціальність обиратиму. Так, власне, минув весь 11-й клас. Мама мене заспокоювала і відволікала від важких думок, витягала з цієї депресивної ями, а зараз вона отак просто поїде, і я лишуся зі своїми істериками сам-на-сам. Пам'ятаю, як дивилася вслід тому клятому автобусу, доки фари не блимнули востаннє і не щезли за мостом. Наче за сигналом, мене охопив несамолюбний розпач і гарячі сльози покотилися самі собою. Тоді мені здавалося, що майбутнього немає, не було чіткого плану, а в таких випадках я завжди панікую. І, відчувачи духовні судоми, я шукала хоч щось, бодай маленьку дрібничку, яка могла б відволікти, заспокоїти, врятувати від цього страху самотності.

КОМПЕТЕНТНО

ХОДЬБА – НАЙКРАЩІ ЛІКИ

Це висловлювання Гіппократа підтверджують сучасні наукові дослідження. За умови оптимальних частоти й тривалості навантажень, правильно обраного часу для занять та відсутності протипоказань ходьба сприятиме збереженню й зміцненню як фізичного, так і психічного здоров'я людини.

У порівнянні з бігом, ходьба – більш комфортне і безпечне навантаження, адже є прикладом найприроднішого фізичного процесу для нашого тіла. На користь ходьби свідчить низький ризик травм – від 1 до 5% (наприклад, для занять бігом він складає 20–70%). Під час ходьби кожного моменту, як мінімум, одна нога контактує із землею, що зводить до мінімуму ударну силу (це особливо важливо для осіб із зайвою вагою). Порівняно невисока інтенсивність навантажень під час ходьби може компенсуватися збільшенням їхньої тривалості та/або частоти, адже обсяг використаних калорій визначається загальною виконаною роботою; наскільки стислою в часі вона буде – це рішення людина приймає індивідуально. Авторитетні American Heart Association і American College of Sports Medicine рекомендують ходьбу, як мінімум, 30 хвилин на день 5 днів на тиждень. Мінімальні рекомендації цих же організацій для бігу: 20 хвилин на день 3 дні на тиждень. За витратами енергії півгодини бігу відповідають години ходьби.

Вибрати оптимальний темп ходьби можна, відслідковуючи реакцію організму: якщо з'являється задихка, слід уповільнитися.

«Клянусь тобі, веселий світе, клянусь тобі, моє дитя, що буду жити, доки жити мені дозволить дух життя» – врятувало мій спокій і сон. Це був невеличкий вірш Максима Рильського з мрійливою і повною надії назвою, яку міг вигадати тільки юнак, «Молюсь і вірю». Того вечора я саме натрапила на нього, коли писала конспект з української літератури, щоб відволіктися. Тоді в мене сформувався абсолютно чіткий образ: юний поет, максималіст, відірваний від «проблематики соціалістичної дійсності», сміливий і закоханий в життя. З одних тільки назв збірок усе зрозуміло: «На білих островах», «Під осінніми зорями» і це його таке найвніше «Молюсь і вірю».

Проте життєлюбній душі випав непростий час. Українська поезія першої половини 20 століття – кривава історія жорстоких вироку за чесність і любов, історія сирих тюремних камер, кривавих урочищ, страждань, побойів і важких хвороб. Тоді цвіт української спільності потрапив у м'ясорубку соціалістичної влади, з якої мало кому вдалося вибратися нескаліченим, або бодай живим. Під ці гострі ножі потрапив і Максим Тадейович. Він вижив, проте зламався, піддався тиску влади, взяв тицинову «пофарбовану дудку» і почав грати по соціалістичних нотниках. І я в одному разі його не звинувачую, хіба маю право? Я живу у вільному світі, де за висловлення думок не поведуть до краю урвища, з якого вже ніколи не виберуться.

Я читала його ранню поезію зі сльозами на очах, так болісно було спостерігати цей духовний злам. Від окриленого, сміливого юного поета з сяючими очима і любля-

чим серцем до зламаною літнього чоловіка, що боязко озиряється навкруги і пише «як треба».

Нехай це трохи недоречно, або навіть божівільно, проте у моєму серці пульсувало ледве помітне відчуття зв'язку з цією долею. Зараз у мене є юність. Юність, яку ніхто не намагається зламати, відібрати чи виврати, наче бур'ян. Я той самий Рильський, що мчить квітучим садом і майже співає: «...і ти смієшся, й даль ясніє, і серце б'ється як вогні, і вид пречисті надії стоїть у синій глибині». Я мушу жити, любити цей безцінний дарунок долі, я не можу зламатися, екзамен, вступ до універсу – хіба ці підліткові проблеми можна порівняти з тим, що довелося пережити поету. Мушу зберегти у собі маленького життєлюбного поета, погляд на світ, повний любові і захоплення. Нехай він не витримає тиску, не став героєм, що склав голову за свої погляди, і сам, мабуть, до кінця життя докоряв собі за це. Нехай. Проте я все одно любитиму Рильського і рядки, які вже мабуть неможливо затерти у моїй пам'яті «Молюсь і вірю, вітер грає і п'яно віє навкруги, і голуби ясної вроди черкають неба береги». Досі пам'ятаю, як обіймала підручник і повторювала про себе заповітні слова, що врзалися мені в пам'ять, лікували мене. І вперше відчула на собі тепле проміння того самого «оранжевого сонця» поезії, як у вірші Івана Драча, і, наче сонях, пропустила її крізь себе, повернула за нею голову, наче зачарована, і застигла в німому захопленні.

Ольга УСТИЧЕНКО,
студентка факультету систем і засобів
масової комунікації

СУМУЄМО

ПІШОВ У ВІЧНІСТЬ,
ЩОБ ДАТИ НАДІЮ ЖИВИМ

(до п'ятиріччя з дня загибелі П.М. Левчука)

Важко переоцінити значення втрат, які понесла Україна під час буремних військових подій 2014-2019 років. На жаль, Україна втрачає своїх кращих синів і до сьогодні. Молоді люди, які стали на захист української державності, віддали найдорожче, що мали – своє життя. Без сумніву і зволікань вони вступили у боротьбу з агресором, маючи палке бажання захистити суверенітет і територіальну цілісність країни.

Втрати у війнах мають не лише статистичний вимір. Вони також оцінюються у здобутках, які могли набути держава і суспільство, якби солдати, що пішли у вічність, лишилися б живі. Одним із десантників 25-ої повітряно-десантної бригади, який загинув у літаку Іл-76, був викладач кафедри політології ДНУ, кандидат політичних наук Павло Миколайович Левчук. Гідна молода людина, політолог за покликанням, результативний молодий учений, він міг би принести велику користь Україні. У царині наукових досліджень він міг би й надалі розвивати авторську концепцію політичної децентралізації. Як педагог міг би розробити нові підходи до викладання політологічних дисциплін, передавати свій досвід та енергією новим поколінням студентів. Павло Левчук був гармонійною особистістю, сполучав у собі якості товариської людини, чесного громадянина, відповідального викладача. Його життя та потенціал були втрачені на злеті. Його розум та вміння, на превеликий жаль, не дали того внеску, на який розраховували родина, кафедра, факультет, університет.

Проте мужній вчинок Павла Левчука надихає майбутнє покоління студентів-політологів нашого університету, усю патріотичну молодь України. Трагічна подія під Луганськом на початку літа 2014 року має величезне символічне значення. Вона розгортає величну панораму майже буденного, звичного героїзму українців, які стали на захист своєї держави.

Павло Левчук за своє коротке життя встиг сказати вагомим словом в українській політичній науці. Разом з тим, своїм вступом у Збройні Сили, бажанням стати на заваді агресії, він, як і решта молодих бійців, загинув на східному фронті, дає приклад прийдешнім поколінням. Цей приклад наочно демонструє, як потрібно ставитися до громадянського обов'язку, як потрібно любити свою Батьківщину, які рішення необхідно приймати у складних ситуаціях.

Свігла пам'ять Павла Левчука вносить нові риси до самопожертви, до поняття героїчного вчинку в нашому сьогоденні, на початку XXI століття. Павло не встиг залишити нащадків, однак всі, хто його пам'ятає, зберігатимуть знання про нього, наслідуватимуть його ідеї. Пам'ять про Павла буде жити в його наукових роботах, у його чесній педагогічній праці, у відвертому спілкуванні з близькими людьми. Той, хто згадає його в ці дні, той подумки доторкнеться до величч людського духу, рішучості підністися над особистим, вийти за межі буденності.

Олексій ТРЕТЯК,
професор, завідувач кафедри політології

ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

завідувача кафедри фізичного виховання та спорту – 1,0 ставки за штатним розписом (наявність наукового ступеня та/або вчене (почесне) звання (як правило, доктора наук та/або професора) відповідно до профілю кафедри, стаж науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти не менше п'яти років, вільне володіння державною мовою України); професора кафедри економіки та управління національним господарством – 1,0 ставки за штатним розписом (наявність вченого звання професор, або особи, які мають науковий ступінь доктора наук і вчене звання доцента (старшого дослідника або

старшого наукового співробітника), або особи, які мають науковий ступінь доктора наук, друковані наукові та навчально-методичні праці, що використовуються у педагогічній практиці за профілем діяльності кафедри, готують кандидатів наук, вільно володіють державною мовою України.

На конкурс приймаються документи: заява, особовий листок з опису кадрів, фото 3х4, автобіографія, копія документів про вищу освіту (з пред'явленням оригіналу документа), копія диплома кандидата (доктора) наук, якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), копія атестату доцента (професора), якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), список наукових та науково-методичних праць, завірених

за останнім місцем роботи, копія паспорта громадянина України, засвідчена кадровою службою, документи (матеріали), що засвідчують рівень наукової та професійної активності претендента на посаду відповідно до кадрових вимог щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, визначених Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. №1187. Документи на конкурс приймаються протягом 1 місяця з дня опублікування оголошення в засобі масової інформації.

Наша адреса: 49010, м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72, навч. корпус № 1, кімн. 217, тел.: (056) 374-98-27.

ОГОЛОШЕННЯ

ДНІПРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

– щомісячна (крім серпня) газета
Дніпровського національного
університету ім. Олесь Гончара.

Т. в. о. редактора А. М. БАХМЕТЬЄВА
Фотограф С. О. ВЕЛІКОДНИЙ
Засновник і видавець – Дніпровський
національний університет ім. Олесь Гончара.

Свідоцтво про державну реєстрацію

ДП № 2190-928ПП від 27 вересня 2017 р.
Адреса ДНУ ім. Олесь Гончара: 49010, м. Дніпро,
пр. Гагаріна, 72.

Газета виходить українською мовою. Обсяг – 1 друкований аркуш. Друк офсетний. Ціна договірна.
Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій. За точність наведених у статті фактів відповідає

автор. Редакція залишає за собою право літературного редагування і скорочення прийнятних для публікування текстів.

Претензії до публікації приймаються протягом місяця. При передруках посилання на газету «Дніпровський університет» обов'язкове.

Газета набрана і зверстана в редакції газети «Дніпровський університет».

Адреса редакції: м. Дніпро, пр. Гагаріна, 72, кімн. 202. Тел. 374-98-20.

E-mail: gazeta@dnu.dp.ua

Газета розміщена на сайті ДНУ ім. Олесь Гончара за посиланням: www.dnu.dp.ua/gazeta

Газета віддрукована у друкарні ПП «Ліра ЛТД», м. Дніпро, вул. Наукова, 5. Індекс 49010. Зам. 221. Тираж 1100.